

Ziemeļrija

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Ziemeļrija

Šajā iedaļā ir sniegts pārskats par tiesām Ziemeļrijā.

Tiesu sistēmas organizācija – tiesu sistēmas

Apvienotajā Karalistē ir trīs jurisdikcijas: Anglijas un Velsas, Skotijas un Ziemeļrijas jurisdikcija.

Tiesu veidi – Tss apraksts

Augstākā tiesa

2009. gadā jaunā **Apvienotās Karalistes Augstākā tiesa** (*Supreme Court of the United Kingdom*) pārņēma Lordu palātas Apelācijas komitejas (*Appellate Committee of the House of Lords*) jurisdikciju. Tā pārņēma arī Karalienes (karaļa) padomes (*Privy Council*) Tieslietu komitejas (augstākā pārsūdzības tiesa vairākās neatkarīgās Nāciju sadraudzības (*Commonwealth*) valstīs, Apvienotās Karalistes aizjūras teritorijās un Apvienotās Karalistes atkarīgajās teritorijās) decentralizētās funkcijas.

Augstākā tiesa ir **pēdējā pārsūdzības instances tiesa** Apvienotajā Karalistē gan krimināllietās, gan civillietās, taču Skotijā iztiesātās krimināllietās nav tiesību iesniegt pārsūdzību Augstākajā tiesā. Šādās lietās atļauju iesniegt pārsūdzību Augstākajā tiesā var piešķirt tikai tad, ja attiecīgā lieta ir saistīta ar kādu publiskas nozīmes tiesisku jautājumu.

Apelācijas tiesa

Apelācijas tiesa (*Court of Appeal*) izskata sūdzības par Kroņa tiesas (*Crown Court*) nolēmumiem krimināllietās un par Augstās tiesas (*High Court*) nolēmumiem civillietās.

Augstā tiesa

Augstā tiesa (*High Court*) izskata civillietas, pārsūdzības krimināllietās, un tai ir arī pilnvaras pārskatīt personu vai organizāciju darbības, lai pārliecinātos, ka tās ir rīkojušās likumīgi un taisnīgi. Augstā tiesa parasti izskata lietas, kurās prasības summa pārsniedz GBP 30 000. Dažos gadījumos lietu, kurā prasības summa pārsniedz GBP 30 000, no Augstās tiesas var pārsūtīt grāfistes tiesai (*county court*), un tieši tāpat lietu, kurā prasības summa ir mazāka par GBP 30 000, var no grāfistes tiesas pārsūtīt Augstajai tiesai.

Augstajā tiesā ir šādas trīs nodaļas:

- Ģimenes lietu nodaļa:
izskata sūdzības par mirtiesu un grāfistes tiesu nolēmumiem laulības lietās, izskata garīgi slimu cilvēku lietas un vienkāršas testamenta apstiprinājuma lietas;
- Karalienes (karaļa) tiesas nodaļa (*The Queens Bench Division*):
Karalienes (karaļa) tiesas nodaļa nodarbojas ar liela apmēra un/vai sarežģītām kompensācijas prasībām. Tā izskata arī ierobežotu skaitu sūdzību par mirtiesu vai Kroņa tiesas nolēmumiem, pārskata organizāciju darbības, lai pārliecinātos, vai tās ir rīkojušās likumīgi, un izskata lietas saistībā ar apmelošanu un neslavas celšanu;
- Kancelejas nodaļa (*The Chancery Division*):
Kancelejas nodaļa izskata lietas, kuras ir saistītas ar trasiem, apstrīdētiem testamentiem, uzņēmumu darbības pārtraukšanu, bankrotiem, hipotēkām, labdarības organizācijām, apstrīdētiem ienākumiem (parasti ienākumu nodokļa), u. c. lietām.

Kroņa tiesa

Kroņa tiesa (*Crown Court*) izskata šāda veida lietas:

- lietas par smagākiem noziedzīgiem nodarījumiem, ko iztiesā tiesnesis, parasti piedaloties zvērinātajiem;
- notiesājošus mirtiesu nolēmumus, kas pārsūtīti Kroņa tiesai, lai noteiktu sodu.

Brīvības atņemšanas un naudas soda apmērs, ko Kroņa tiesa var piespriest, ir bargāks nekā mirtiesā.

Grāfistes tiesa

Grāfistes tiesas (*county courts*) izskata civillietas, un lietas tajās izskata tiesnesis vai apgabaltiesnesis. Grāfistes tiesa parasti izskata lietas, kurās prasības summa ir mazāka par GBP 30 000 (vai GBP 45 000 taisnīguma tiesību (*equity*) lietās). Lietas, kurās prasības summa ir lielāka, izskata Augstajā tiesā (skatīt iepriekš). Visas lietas, kas izriet no regulētiem kredīta līgumiem, neatkarīgi no to vērtības vispirms ir jāizskata grāfistes tiesā.

To lietu piemēri, kuras izskata grāfistes tiesa:

- ģašnieka un ģrnieka strģdi: piemģram, pāģņemšana valdģjumā (izlikšana), ģres parādi, remonts;
- strģdi, kuros iesaistģti patģrģtāģi: piemģram, par nekvalitatģvām precģm vai pakalpojumiem;
- prasģbas saistģbā ar personisku kaitģjumu (aiz neuzmanģbas radģtu kaitģjumu): piemģram, ceģu satiksmes negadģjumi, kaitģjums, ko radģjušas bedres ietvģs, negadģjumi darba vietā;
- laulģbas ţķiršanas lietas, kurās ir vienošanās starp laulātājiem (taģu ţādas lietas izskata tikai dažas grāfistes tiesas);
- lietas, kas saistģtas ar diskrimināģiju uz rases vai dzimuma pamata;
- ar parādiem saistģtas lietas: piemģram, lietas, kurās kreditori prasa maksājumu veikšanu;
- ar darba tiesiskajām attiecģbām saistģtas lietas: piemģram, lietas, kas saistģtas ar neizmaksātu darba samaksu vai darba algu, vai izmaksājamo atlaišanas pabalstu;
- pārsūdģibas lietas no mirtiesām, ko izskata tiesnesis (un vismaz divi mirtiesneţi, ja atbildģtājs ir nepilngadģga persona).

Maza apmģra prasģbu lietas

Arģ maza apmģra prasģbu lietas izskata grāfistes tiesā. Maza apmģra prasģbu lieta ir lieta, kurā prasģbas summa nepārsniedz GBP 3000.

Mirtiesas

Mirtiesas (*Magistrates' Courts*) izskata krimināllietas un dažas civillietas. Lietas izskata apgabaltiesnesis (mirtiesas).

- Krimināllietas mirtiesā.
Mirtiesas izskata krimināllietas, kurās atbildģtājam nav tiesģbu uz zvģrināto tiesu. ţādi nodarģjumi tiek saukti par kriminālpārkāpumiem (*summary offences*). Maksimālais sods par kriminālpārkāpumiem ir sešu mģneţu brģvības atņģmšanas sods un/vai naudas sods apmģrā līdz GBP 5000.
Mirtiesas arģ izskata lietas par tādiem nodarģjumiem, kurās atbildģtājs var izvģlģties zvģrināto tiesu, taģu ir izvģlģjies, lai viģa lietu izskatģtu mirtiesā. Ja atbildģtājs izvģlas zvģrināto tiesu, lieta tiek nodota Kroņa tiesai.
- Jaunieţu tiesa (*Youth Court*)
Jaunieţu tiesa izskata lietas, kurās noziedzģigus nodarģjumus izdarģjuţi jaunieţi, kas ir vecumā no 10 līdz 17 gadiem.
Jaunieţu tiesa ietilpst mirtiesā, un lietas izskata apgabaltiesnesis (mirtiesas tiesnesis) un vģl divi ģpaţi apmāģģti tiesneţi, kas nav profesionāli tiesneţi. Ja jaunietis tiek apsūdģzģts ļoti smagā nodarģjumā, par kuru pilngadģgu personu var sodģt ar brģvības atņģmšanu uz 14 gadiem vai ilgāk, jaunieţu tiesa lietu var nodot izskatģšanai Kroņa tiesā.
- Civillietas mirtiesā
Mirtiesas izskata ierobeģzotu skaitu civillietu; tās ir ţādas:
 - atseviţķi parādi: piemģram, ienākumu nodokģļa parādi, valsts apdroţināšanas iemaksu parādi, PVN parādi, nomaksa pa daļām;
 - atļaujas: piemģram, atļauju pieţķiršana, atjaunošana vai atņģmšana bāriem un klubiem;
 - atseviţķas laulģbas lietas: piemģram, laulātā uzturģlīdzekģji un laulātā izlikšana no laulāto dzģvesvietas;
 - bērnu labklāģģiba: piemģram, vietģjās pašvaldģibas aprģpes vai uzraudģibas rģkojumi, adopcijas process un rģkojumi par dzģvesvietu.

Izmeklģšanas tiesas (*Coroners' Courts*)

Izmeklģ pģķţņas, vardarbģgas vai nedabģgas nāves apstāģļus.

Tiesu hierarģhija

Sīkāku informāciju un Ziemeļrijas tiesu struktūras diagrammu var atrast [Ziemeļrijas Tiesu un tribunālu dienesta tīmekļa vietnē](#).

Tiesu administrācija

Par Ziemeļrijas jurisdikcijas tiesu administrāciju atbild [Ziemeļrijas Tiesu un tribunālu dienests](#).

Tas ietver:

- administratīvu atbalstu Ziemeļrijas tiesām un tiesnešiem;
- spriedumu civillietās izpildi ar centralizēta piespiedu izpildes dienesta palīdzību, ko nodrošina Spriedumu izpildes birojs;
- administratīva atbalsta sniegšanu dažādiem tribunāliem.

Noderīgas saites

[Ziemeļrijas Tiesu un tribunālu dienests](#)

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstīs. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 28/08/2018